GAZETA LWOWSKA.

We Srodę **N^ro. 66.** 24. Kwietnia 1816.

Wiadomości kraiowe.

Z Essegu (w Slawonii) *d.* 31. *Marca.* — Dzisiay odebrał Magistrat tego Królewskiego wolnego Miasta od szanownego, w sprawach powołania swoiego niezmordowanego Kommissarza Zdrowia, JW. Józefa Klobusiczkiego, wesołe obwieszczenie (wydane takoż do wszystkich Hrabstw i Miast Królewskich w Slawonii, Banacie i Kroacyi, tudzież do Hrabstwa Baranyyskiego i Symegheskiego) następuiącey treści:

„Z nayserdecznieyszą radością, iaką tylko uczuć może długo dręczony umysł, doznawszy niebezpieczeństwa i boiaźni, obwieszczam urzędownie Magistrat Essegski, iż okropna zaraza morowa, która spotkała była ieszcze w Grudniu 1815go obwody c. k. pułkow pogranicznych Peterwardyńskiego i Gradyskańskiego w Raczy i Jaszenovaczu, a dla którey dopiero co rzeczone mieysca od wspólnictwa z resztą Kraiu wyłączonemi bydź musiały, teraz zupełnie wytępioną została, i że woyskowy kordon, trzymaiący w iak nayściśleyszem zamknięciu te obadwa zapowietrzone obwody, w Raczy d. 17. b. m., a w Jaszenowaczu d. 27. b. m. zupełnie zwinięto."

„Ten szczęśliwy skutek winni iesteśmy po boskiey Opatrzności staraniu i czynności Władz woyskowych, które prawdziwemi środkami nieszczęściu temu prędko zapobiedz umiały. Wypadek ten, który odwrócił bliskie niebezpieczeństwo morowego powietrza od pogranicznych Prowincyi Węgierskich, iest prawdziwym dowodem chwalebney czynności i usilności publicznych Magistratow cywilnych, które idąc wiernie za mądrem przedwodnictwem Królewskich Kommissarzy Zdrowia, ustanowionych przez N. Cesarza, Pana naszego miłościwego, niezwłocznie i na każdem mieyscu obowiązki swoie wypełniły."

„Lubo nie mogłem bydź wszędzie naocznym tego świadkiem, przecież potrafiłem i z daleka ocenić sprawiedliwie wszelkie dobre prawidła ostrożności, których użył w powszechnym zamiarze Magistrat Essegski, a których właściwość i dzielność, po praktycznem onychże zastosowaniu, w skutkach się okazała."

„Teraz ustać ma wprawdzie naywiększa część owych ograniczeń, które zakreśliło od kilkunastu tygodni wzaiemnemu znoszeniu się z sąsiedzką granicą woyskową własne zabezpieczenie naszych domowych stosunków. Ale gdy obowiązany iestem z urzędu utrzymywać iak naylepiey porządek aż do ukończenia poleconego mi zatrudnienia, przeto obwieszczam Magistrat, iż wykonywać ma ściśle wkrótce przesłać mu się maiące dalsze przepisy względem środkow, które dla uniknienia zarazy morowey nadal ieszcze trwać maią."

„Pośpieszam z równem uczuciem radości i pociechy uwiadomić Magistrat, iż działania w celu wytępienia powietrza biorą także skutek pożądany i we wsi Dubiczy na woyskowey granicy Banatu, i że można się cieszyć miłą nadzieią niebawnego wytępienia morowey zarazy i w owem mieyscu, oraz ogłoszenia stanu zupełnego zdrowia."

Z Wiednia dnia 16. *Kwietnia.* — Hrabia Wurmbrand, Zastępca C. K. W. Mistrza obrzędowego i W. Ochmistrza ś. p. Cesarzowey i Królowey, przesłał z Werony Xięciu Trauttmansdorff - Weinsberg, pierwszemu C. K. W. Ochmistrzowi urzędowe doniesienie, iż z naywyższego rozkazu N. Cesarza nabalsamowano w Weronie d. 9. b. m. zwłoki N. Cesarzowey i wystawiono ie tamże dnia 10go, 11go i 12go uroczyście na widok publiczny, a potem dnia 13go z Werony wywieziono. Dwór Nieboszczki Monarchini towarzyszy zwłokom oneyże. W drodze przez Prowincye będą w skutku naywyższego rozkazu przez Radcow rządowych prowadzone, przed wszystkiemi parafiialnemi Kościołami święconą wodą skrapiane, w głównych Kościołach stacyi nocnych na katafalku uroczyście stawiane, dnia 26go b. m. do Wiednia przywiezione i w Kościele parafiialnym Zamku dworskiego złożone, dnia 27go i 28go do południa uroczyście wystawione, i tegoż drugiego dnia wieczorem uroczyście pochowane. W dniach następnych odprawi się za Nieboszczkę Monarchinię nabożeństwo żałobne.

Wiadomości zagraniczne.

Włochy.

N. Arcy-Xiężna Austryacka Marya Ludwika, Xiężna Parmy, Piacencyi i Gwastalli, wydała d. 22. Marca w Weronie wyrok, mocą którego między ubogich mieszkańcow Xięstw rzeczonych summa 50,000 franków z prywatnego iey Skarbu rozdaną bydź ma.

Drugim wyrokiem (tegoż samego dnia wydanym) nakazała N. Arcy-Xiężna przywrócić bank pożyczaiący w Xięstwach Parmy i Piacencyi, a trzecim oznaczyła ilość długu kraiowego i sposob spłacenia onegoż, który biegowi Administracyi teraz i na przyszłość szkodliwym nie będzie.

Dnia 31. Marca ustąpiło woysko Austryackie z cytadelli Allessandryi i oddało ią woysku Króla Sardyńskiego.

W Rzymie nie można teraz wieczorem chodzić po ulicach z przyczyny popełnianych rozboiów; 4000 żołnierzy Papiezkich nie może utrzymać w Państwie Kościelnem porządku.

Była u Króla Jmci Oboicy Sycylii Deputacya miasta Pizzo, prosząc go o wybawienie z niewoli 23 obywateli, którzy wpadli w ręce morskich rozboynikow Tripolitańskich. Król, wzruszony nieszczęściem wiernych swoich Poddanych, rozkazał natychmiast swoim Ministrom Sekretarzom Stanu Spraw wewnętrznych i zagranicznych, aby ich wszystkich z niewoli wykupili. Konzul jeneralny Neapolitański przy Rejenayi Tripolitańskiey miał sobie poleconym ten interes, i pozyskał dla tych 23 osób wolność za summę 9272 dukatow.

Król Oboiey Sycylii mianował edyktem swoim z dnia 13go Marca złożoną z 7miu członkow nadzwyczayną Kommissyę, i rozkazał iey obieżdżać Prowincye swoiego Państwa, oglądać wszystkie więzienia i instytuty ubogich, wypytywać się wszystkich więźniow o przyczynę ich aresztu i żądać w tym względzie od Władz obiaśnień dla przekonania się dokładnie o tem, z iakich powodow ci ludzie uwięzionymi zostali, i iak dalece mogą mieć w tem winę Urzędnicy administracyyni i policyyni. Podróż Kommissarzy ukończoną bydź musi do d. 1. Kwietnia, poczem maią zdać sprawę Ministrom Spraw wewnętrznych i Policyi, którzy przełożą zdanie swoie Królowi i wyroku iego oczekiwać będą.— Z powodu zaślubin młodey Xiężnieczki Sycyliyskiey z Xięciem Francuzkim Berry, przebaczy Król Oboicy Sycylii winę kilkunastu osobom, i przywoła (iak się spodziewaią) wiele rodzin z wygnania do Kraiu.

Francya.

Dnia 31. Marca, w Niedziele, odbyła gwardya Królewska wielki popis na polu marsowem. O godzinie w pół do 2giey z południa przybył konno Monsieur, Brat Króla, w towarzystwie Xiążąt Angouleme i Berry, oraz świetnego Sztabu jeneralnego, a to wśród huku dział i brzmienia muzyki woyskowey. Wszyscy iechali przed Xiężną Angouleme, która z Xiężną Damas i Margrabiną Rougé w otwartym siedziała poieździe. Tak Xiążęta, iak i Xiężna Angouleme iechali zwolna przed czołem całey gwardyi.

W skutku sprawy, zdaney przez Marszałka Xięcia Tarentu, W. Kanclerza Legii honorowey, wydał Król d. 26. Marca urządzenie w 72 artykułach, potwierdzaiące z nieiakiemi odmianami prawa reorganizacyi Legii honorowey. Order Królewski Legii honorowey składać się będzie i nadal z Kawalerów, Urzędników, Kommandorów, W. Urzędników i Kawalerów W. Krzyża. Członkowie Legii honorowey są nimi dożywotnie; liczba Kawalerów iest nieograniczoną; liczba Urzędników ustanowioną iest na 2,000, Komandorów na 400, W. Urzędników na 180, a Kawalerów W. Krzyża na 80. Na przyszłość rozdawać będą ten order różne Ministeriia; samo Ministeriium woyny otrzyma tym końcem 2040 ozdób. Czerwona wstążka i ozdoba z wizerunkiem Henryka IV. będą zatrzymane. Order ten będzie i na przyszłość nagrodą za woyskowe i cywilne zasługi w Kraiu.

Za zbioru pieniędzy w mennicy Paryzkiey wyrzucono pieniądze bite podczas rewolucyi, a posąg Ludwika XIV. dostał tymczasowie gipsową perukę, którą podczas zaburzeń utracił.

Król darował karę śmierci, Jenerałom Debelle i Travot, i skazał pierwszego na 10cioletne, a drugiego na 20toletne więzienie.

Jedna z Gazet Szwaycarskich zawiera następuiący artykuł: „Osądzenie Jenerała Travot sprawiło w Rennes wielkie wrażenie. Trzynastu Adwokatów podpisało zdanie: że Jenerała Travot z powodu amnestyi nie należało wcale pociągać do Sądu; że wyrok skazuiący go na śmierć iest nieprawny, i że Jenerał Cannel nie powinien był przodkować Sądowi, gdyż iako osobisty nieprzyiaciel Jenerała Travot, który z nim walczył, nie mógł bydź Sędzią we własney swoiey sprawie, a to tem bardziey, że go Jenerał Travot za takiego uznać nie chciał. Ciż sami Adwokaci prote-

stowali się przeciw doniesieniu, iakie uczynił był Jenerał Cannel z powodu ich zdania. Rocznik polityczny Paryzki, który tę protestacyę umieścił, został zakazanym. Mieszkańcy miasta Rennes ogłosili się za Jenerałem Travot. (Jenerał ten osadzonym będzie teraz w zamku Ham, w Pikardyi.)

Zapewniaią, iż w Sztrasburgu uwięziono niedawno wiele osób, a między temi Woyskowych, którzy dawniey wysokie mieli stopnie. Jest także w ich liczbie Jenerał Asselin, były Dowodca w cytadelli Kehl. Sądzą, iż należeli do spisku, który tam skrycie knowano. Donoszą atoli, iż większa cześć mieszkańców iest bardzo przywiązaną do Króla.

Wychodzący w Niderlandach dziennik pod tytułem: Zbiegły żołty karzeł, nie przestaie pisać mocno przeciw teraźnieyszemu systematowi we Francyi.

Gazety Amerykańkie, Angielskie tudzież niektóre Niderlandzkie i Niemieckie, zakazane we Francyi.

Dnia 23. Marca aresztowano koło Roussy i zaprowadzono do więzienia w Thionville pewnego kupca z Mecu, który chciał przekraść do Francyi 12 Nrow iedney Gazety zagraniczney:

Od granicy Loteryngii donoszą, co następuie: „Cztery Departamenta Lotaryngii, Mozeli, Mozy, Meurthe i Wogezów, używaią teraz zupełney spokoyności i zaczynaią powoli wypoczywać z ucisków przez woynę doznanych. W Departamentach Meurhte i Wogezów nie znayduią się iuż żadne obce woyska, wyiąwszy niektórych żołnierzy ciężko ranionych, i nie mogących bydź przewiezionymi. Departament Mozy, zaięty iest przez Prusaków, a Mozeli przez Bawarczyków.

Co się tycze przeniesienia leż sprzymierzonych wóysk w tych Prowincyach, nie nastąpi żadna odmiana, gdyż teraźnieyszy rozkład wóysk, iuż iest od Xięcia Wellingtona zatwierdzony. W Alzacyi stoią Austryacy i Wirtemberczykowie na dawnych swych mieyscach. W Pfalcburgu nie znayduie się żadna załoga. Zamek obronny w Lotaryngii Bitsch, zaięty iest przez Bawarczyków. Niedaleko z tamtąd leżące Alzackie warownie Litzenstein i Litzenburg, maią słabą załogę Francuzką. Weissenburg i Lauterburg zaięte są przez Wirtemberczyków. Germersheim, przy uyściu rzeki Quaich do Renu, stało się znakomitą twierdzą, którey mocne i rozległe szańce coraz bardziey są rozszerane. Załoga składa się z wóysk Bawarskich.

Ukończyły się iuż wszystkie przechody wóysk sprzymierzonych przez Lotaryngię i Alzacyę. Ogólne popisy, które przed nieiakim czasem zapowiedziane zostały, miały się rozpocząć w środku Marca.

Niemcy.

Xiążę panuiący Nassau-Ussingen, Fryderyk August, umarł d. 24. Marca w Biberich. Następca iego Xiążę Wilhelm Jerzy, urodził się dnia 14. Czerwca 1792.

W Kraiu Wirtemberskim trwaią ciągle nieporozumienia między Rządem a Stanami. Król w piśmie pod d. 18. Marca oświadczył, iż zaprowadzona oszczędność wynosi przeszło 590,741 złotych. Przez ciąg tymczasowego stanu rzeczy, żądania Stanów przypisuiących sobie prawo do rządu, które tylko Konstytucya nadać może, powinny bydź uważane za przywłaszczenie, które dzielnie będzie odparte. Z tego powodu nie widzi Król dla siebie obowiązku tłumaczenia się dokładniey względem przeznaczenia i użycia nadzwyczaynych wpływów pieniężnych. Stany zaś w przełożeniu pod d. 12. Marca oświadczyły, iż iednostronne ustanowienie podatków uważaią za krok przeciwny ustawom kraiowym, i że przez to wielu Poddanych przychodzi do rozpaczy. — Wyznaczył Król Kommissyę do rozstrzygnienia czynności Hrab. Mandalslohe, Ministra Skarbu.

Według doniesień Gazety Hamburskicy wielu rzemieślników chce udać się z północnych Niemiec do Polski, gdzie dla nich swobody i różne korzyści zapewniono.

Prusy.

Z Berlina donoszą pod d. 6. Kwietnia co następuie:

„Pracuią tu nad nowem urządzeniem niestałych dochodów. Zakaz wprowadzania i wywożenia towarów będzie zupełnie uchylony, z zapewnieniem znacznych korzyści dla rękodzieł kraiowych; opłata będzie tak małą, iż ustanie chęć przemycania. Tym sposobem powróci się rolnictwu i przemysłowi bardzo wiele ludzi, którzy dotąd trudnili się przetrząsaniem towarów, i często handluiących grubiaństwem i szykanami obarczali. Ustanie także wyrzut, iż z nowo-wcielonemi Prowincyami obchodziemy się tak, iak z obcemi.“

Pewna Dama w Berlinie oświadczyła publicznie podziękowanie Lekarzowi Andressen za zupełne wyleczenie iey przez magnetyzm na nieznośne darcie członków, czyli po-

dagrę i hieragrę, które 10 lat cierpiała, a które ią w ostatnich 4ch latach tak osłabiły, iż ledwo na szczudłach chodzić mogła.

Rossya.

Kuryer Litewski z dnia 1go (13go) Kwietnia zawiera co następuie:

W Gazecie, Ruski Inwalid, z Petersburga, pod dniem 21. Marca (3. Kwietnia) czytamy: „Na wieki pamiętny dzień 19. (31.) Marca, w którym roku 1814 los Europy i Francyi, przez weyście do Paryża walecznych wóysk Rossyyskich, został rozstrzygniony, w roku teraźnieyszym uroczyście był święcony przez 32,000 woiowników. Ci, niezwalczeni obrońcy Rossyi, w boiowym szyku na obchód dnia tego zgromadzeni, z niecierpliwością oczekiwali Nayiaśnieyszego Wodza, który przewodnicząc im w trudnym zawodzie sławy, zbawił Oyczyznę własną, Europę pokoiem udarował, a sobie i im razem wieczną zapewnił sławę. Radość, która razem na wszystkich zaiaśniała twarzach, zwiastowała przybycie Monarchy; powiększyła się, kiedy się dowiedzieli, że ten znamienity ich Wódz osobiście raczył przyiąć nad nimi dowództwo. N. Pan, przeiechawszy szeregi, powrócił na plac pałacowy, gdzie u środkowey bramy przygotowane było podniesione mieysce dla odprawienia modłów. Za przybyciem N. Pana do tego mieysca, znakomitsze Dochowieństwo zaśpiewało pieśń chwały, a woiownicy z wdzięcznością złożyli Stwórcy świata gorące dziękczynności modły za świetne powodzenia, któremi oręż ich wsławić raczył. Nie ma pióra, któreby zdolném było opisać obraz tak wielkiego, uderzaiącego i wzruszaiącego widoku. Po zakończeniu modłów, przez czas których strzelano z dział twierdzy, N. Cesarzowe, w towarzystwie Wielkich Xiężąt i znakomitszych Osób Dworu, raczyły się ukazać woysku na temże podniesionem mieyscu, gdzie się odprawiały modły, a w okamgnieniu nowy obraz ukazał się oczóm zdumionego Ludu. Grzmiące Ura, skłonienie chorągwi, odgłos bębnow, muzyka wszystkich półkow pieszych, trąby kawaleryi powitały Nayiaśnieyszych Widzów. Sztuczny manewr na małey przestrzeni równiny pałacowey, przez 30,000 woiowników wykonany, zwrócił uwagę wszystkich obecnych i nowem stał się przekonaniem, że waleczne Syny Północy, równie są biegli w sztucznych woyskowych obrotach, iak potężni i groźni na polu walki. Parada zakończyła się przeciąganiem przed obliczem N. Osób. Jenerałowie, Sztabs- i Oberofficerowie gwardyi, którzy byli w Paryżu, zaproszeni zostali do stołu Jego Cesarskiey Mości; dla Podofficerów zaś i żołnierzy Cesarz Jegomość rozkazał wydać do kass składkowych, kompaniynych i szwadronowych po 200 rubli. N. Pan ukontentowany był z okazaney przez żołnierzy w czasie parady zręczności i regularności we wszystkich względach, i to swoie ukontentowanie oświadczyć im rozkazał.

Cesarz Jegomość wydał pod d. 26. Lutego (9. Marca) Ukaz tey treści: „Jego Cesarska Mość z przyczyny dochodzących zażaleń, że kupowanie włościan przez Officerów woyska Dońskiego dla przeniesienia ich na ziemie woyskowe, dopełnia się z wielkiem zniszczeniem włościan, a nawet z rozdzieleniem ich familii, rozkazać raczył: nadal, do roztrząśnienia tey rzeczy w Radzie Państwa i wydania postanowienia, zabronić we wszystkich Guberniach przedawania ludzi i włościan dla Urzędników Dońskich, w celu przenoszenia tych ludzi na woyskowe ziemie.“

Rządzący Senat, na podanie Oberprokuratora i Kawalera Hrabiego Sałtykowa, stosownie do opinii Jarosławskiego Prokurora guberskiego, rozkazał, iżby w czasie przyznawania prawa Urzędnikom cywilnym nie maiącym rangi 8mey klassy, na kupno ludzi i chłopów wydanego, nie żądano od tych Urzędników dowodów szlachectwa, a przestawano na samem ich podaniu.
